

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martia, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiță.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

În sgomotul grozavelor întemplări răsboinice, și cuprinși apröpe cu totul de urmările lor, precum aceste se desvöltă înaintea noastră cu vioiciune, noi eram pe aci să pécătuim împotriva datorințelor, cu care sîntem însărcinați ca diariști, neluând în cuvenită băgare de sémă cele ce se petrec cu privire la unul dintre cele mai însemnate interese economice, ale Ardealului cu deosebire, dar și ale monarhiei noastre în de obște. Vorbim de căile ferate, prin care avem să fim puși în comunicație mai strînsă și nemijlocită cu învecinata Românie. Este cunoscut că, guvernul român s'a fost legat față de Austro-Ungaria, a sêvêrși clădirea liniei Ploiești-Predeal în același timp, în carele guvernul nostru s'a îndatorat a îndeplinî junctiunea pe la Orșova-Vêrciorova. Terminul — 13 Maiu n. — vedem că, a sosit, dar nu și trenul cel d'ântăiu din Ploiești în Brașov. A cui e vina? A guvernului român? Care om cu simț de dreptate va puté dice „da”?! România bântuită de tôte neajunsurile, ce pot fi numai împreunate cu un rêsboiu atât de înfricoșat, precum a fost cel cu Turcii, România, a cărei puteri stau apröpe să se covêrșescă sub povara nenumăratelor greutăți, produse prin continuitatea stărei de rêsboiu și a ocupațiunei prin armata rusescă, România nu va puté fi trasă la judecată aspră pentru vêdita neputință de a se ocupa în impregiurările actuale cu clădirea unei căi ferate scumpe, precum este linia Ploiești-Predeal. Urméză dar că, guvernul nostru încă nu se va grăbi a preda întrebunțării publice linia, deja construită, (Timișóra-Lugoș-Caransebeș-Orșova-Vêrciorova. Așa s'ar păré. Dicem; s'ar păré! Căci mai nainte încă auđisem despre deschiderea sigură a liniei celei din urmă la terminul sus pomenit. Și ne vine a crede că, greutățile

ce după scirile din urmă le-ar face guvernul nostru, acesta le face numai la aparență, pentru a arêta țerei energia cuviinciosă față de mica Românie, mulțămînd astfel pretensiunile șovinistilor românofogi de dincöce — pöte și, pentru a silî pe guvernul român a face de aici încolo tot, ce i ar sta prin putință întru sêvêrșirea liniei Ploiești-Predeal. Ne este greu, a da loc cređământului că, guvernul nostru prin neîntrebunțarea liniei deja clădite, Orșova-Vêrciorova, ar voi să jignescă în mod așa de tare simțit interesele economice ale țerei noastre, ale cetățenilor austro-unguresci, numai și numai întru susținerea rigorösă a convenției cu România, care pentru neîmplinirea celor stipulate să fie pedepsită. Nu scim întru adevêr, cine ar primî pedêpsa mai mare — România sau noi?!

Avem deci tötă nădejdea că, misiunea dlui Dimitrie Sturdza, trimis de guvernul român la Budapesta și Viena în afacerea căilor ferate, va avé succes. „Pester Lloyd” publică în astă privire o telegramă din Bucuresci ddto 10 Maiu n. cu următorul cuprins: „Misiunea lui Dimitrie Sturdza în afacerea căilor ferate austro-ungare-române decurge — precum se anunță încöce — în mod favorabil. Guvernul român se îndatoréză — dară nu împedecă ocupațiunea rusescă —, a gâta încă în anul acesta 70 chilometri a calei ferate Ploiești-Brașov, astfel ca să mai rămână pe anul 1879 numai 15 chilometri; României este peste putință a face astăzi mai mult. Se speréză aici că, Ungaria va preda linia Orșova-Vêrciorova cât de curênd întrebunțării publice.”

Nu, nu va stăruî regimul nostru întru esecutarea rigorösă a convențiunei pentru căile ferate, alte necasuri, mult mai mari îl frêmântă pe dl Tisza. Eacă creditul de 60 milioane care trebuiesce acoperit cu ori ce preț în dieta Ungariei. Deocamdată comisiunea finan-

ciară a primit propoziția relativă la acest credit și a hotărît a constata în raportul sêu după o declarație a lui Tisza că, comisiunea a judecat numai asupra modalității propuse de acoperire, făcênd să atêrne votul dela unele clarificări, ce au să mai urmeze.

Mai are apoi dl Tisza și marile grigi ale transacției cu Cislaitania. După atitudinea opoziției din parlamentul ungar prospectele pactului dualistic nu sînt chiar mângăietöre. Peste 19 zile a decurs provisoriu iară, și ușor va fi de lipsă prelungirea acestuia.

Nu ne vor întrece încă, cu neisprăvile noastre din intru, cele ce se petrec în afară?! Este adevêrat, Anglia nu se mulțămescă acum numai cu subșternerea întregului tractat de San Stefano la dispoziția congresului, ci pretinde ca Rusia înainte de a se întrunî Congresul, să promită următoarele: a nu cere retrocesiunea Basarabiei (!), a nu ține Batumul, și a se învoi cu o Bulgarië mai mică ca cea statorită în tractatul de San Stefano. Conte Șuvaloff ambasadorul Rusiei în Londra, așa se dice, va stăruî în Petersburg pentru concesiuni. De altmîntrelea o telegramă ddto 12 Maiu n. din Constantinopol comunică: „Rușii au ocupat Ciurucusu din apropierea Batumului pe lângă tötă protestarea lui Derviș Pașa și a poporațiunei. Cuartirul rusesc rămâne încă în San Stefano.”

Cu tôte aceste situația devine tot mai favorabilă, și nu s'a întemplat nimica, ce ar micșora nădejdea păcii.

Nici atentatul unui „muncitor” berolinez, anume Hödel din Lipsia, asupra împêratului german Wilhelm, n'ar fi schîmbat mult în raporturile politice ale Europei, chiar și dacã fanatisatul socialist, sau „anarhist”, precum se numescă acel individ însuși pe sine, l'ar fi nemerit cu glônțele sele pe bêtrânul monarh. Iacă ce dice telegrama în privința acêsta:

„Berlin, 11 Maiu n. Tocmai s'a făcut un atentat asupra împêratului. Trei focuri s'au dat. Împêratul a rămas nevêtémat Atentatoriul s'a prins.”

În România raporturile cu Rușii par a deveni mai favorabile.

Dela sinodul archidieceșan.

Sibiu în 26 Aprile v. 1878.

Ședința IV.

Se începe la 10 öre i. d. a. Protocölele ședinței II și III nefind gata, autenticarea lor se amână pe ședința următoare.

Presidiul presentă mai multe rugări: pentru concediu și pentru ajutoare. Se transpun comisiunei petiționare.

Dep. I. cav. de Pușcariu ia cuvêntul pentru a-și motiva douê propuneri, ce voiesce a le face în interesul înaintării materiale și culturale spirituale a poporului nostru. Biserica, zice dênsul, nu are numai chiemarea de a cresce pe ömeni în cele religioșe și morale ci, și cu deosebire, și în cele ce privesc cultura spirituală. Poporul se cultivă nunumai prin preoți ci în prima linie prin invêțători. Invêțătorii își câștigă calificarea lor în instituttele pedagogice. În aceste instituttele sau introdus în timpul mai din urmă ca obiecte de instructiune științele naturale și agricultura. Acêsta este un însemnat progres, avênd în vedere ocupațiunea principală a poporului nostru. Nu este însă de ajuns. Economia câmpului ocupă pre sătenii nostri numai o parte a anului. Preste êrnă ei așa dicênd n'au o ocupațiune productivă. Trebuie dar să căutăm mijloce a procura poporului și pe timp de êrnă o ocupațiune folositoare. Acêsta ar fi meseriile. Pentru a le face intrarea în popor mai ușöră ar trebui ca, invêțătorii să îmbrățișeze cu căldură acêști idee. După analogia institutelor pedagogice etc. de stat, am ajunge ușor la rezultatul

FOIȚA.

Cerșitörea de pe Pont des Arts.

(Traducere din W. Hauff: *Novele*).

(Urmare).

XXXIII.

Iosefa se duse cu trăsura la conțesa; prietenul o sfătui, a prețesta la sosirea ei numai o visită de vrö câteva zile; într'aceea el o va înștiința despre dispoziția prietenului seu, și dacã-i va fi cu putință îl va împăca cu dênșă. „Nici odată”, dîse ea cu patimă, scoborêndu-se de pe terasă spre trăsura, „nici odată nu voi mai pași preste pragul acêstei căsi, pentru vecii vecilor me depărtez de aici. Credeme, o femeie pöte suferi multe, eu am suferit multe, și adese era să mi se frângă inima; astăzi inse el m'a vătémat prea tare, ca să-l pot erta. Și chiar să fiu silită a me reîntörce pe Pont des Arts, pentru a cerși la trecători după câte un ban, mai bucuros o voi face, decât să sufer și mai departe o tractare atât

de înjositöre dela acest om brutal. Tatăl meu a fost un brav soldat și un cinstit oficier al Franciei; fiica sa nu se va dejosi nici odată a se face servitörea unui Faldner.”

Tinerul scrisese după plecarea ei niste epistole și era toțmai ocupat cu rënduirea micului seu calabolic, când Faldner intră la dênșul. Fröben căută la el cu mirare așteptând a l vedé de nou erumpênd în insulte și turbare. Acela înse zise: „Cu cât me gândesc mai mult, și cu cât mai des cetesc aceste rënduri nefericite, ce le-am aflat în odaia Ta, me incredințez că, Tu esti cu totul nevinovat în acêstă istorie miserabilă, că adecă Tu nu ai știut nimica despre tot lucrul și că n'ai cunoscut pre acêstă persónă; că pre soția mea, o am aflat în brațele Tale, acêsta Ti-o iert; căci acea persónă miserabilă a încetat de a mai fi soția mea, îndată ce Ți-a scris acea epistolă nechibzuită.”

„Din pricina relațiunilor noastre vechi îmi pare bine” respunse Fröben, „că privesci lucrul din acest punct de vedere, cu deosebire și pentru că astfel am prilej a vorbi cu Tine înț-

lețescă și în liniște despre Iosefa. Mai nainte de tôte Ți jur pe tot ce e sfânt, că intré ea și mine până ađi la amiađi, dar nici mai nainte, nici când nu s'a întemplat ceva, ce ar fi putut să-i pãteze reputațiunea; că ea fusese odată sãracă, că a fost silită odinöară a invoca ajutorul ömenilor” —

„Ba đi mai bine, că ea cerșea” respunse Faldner inferbentat, „și că nöptea umbra pe stradele și podurile capitalei demoralizate pentru a-și căștiga pãrale; eu de atunci chiar ași fi putut avé plăcerea cunoștinței ei mai deapropöe, eram dör prea apröpe de scena sențimentală de pe Pont des Arts. Nu, chiar când Ți-ași crede tôte, eu totuși sînt pângărit; familia Faldner și o cerșitöre!”

„Tatăl și mama ei au fost din nêmb bun —”

„Fabule povești! O că am fost amăgit așa de ușor! Tot așa de bine ași fi putut să me cunun cu o fată din birt, dacã ea-mi arăta un pãhar de bere în insigniile sale și un atestat fals despre coborirea ei!”

„Aceste în ochii mei sînt lucruri de a dóua mână; lucrul de căpetenie

este că, Tu ai tractat cu dênșă ca cu o servitöre ear nu ca cu soția Ta; ea nu puté să Te iubescă; Voi nu Ve potrivîți laolaltă.”

„Acum o ai nimerit-o” replică baronul, „noi nu ne potrivim; baronul de Faldner și o cerșitöre nici când nu se pot potrivi. Și acum me bucur și mai tare că, am urmat după capul meu și o am tractat astfel; prãpădita nici că a meritat ceva mai bun. Eu dela început încă am đis că, ea are așa ceva de vulgar în purtarea sa.”

Brutalitatea acêsta revotă pre tinerul om, voia să-i dee un respuns pipărat; dar se stăpâni, pentru a nu strica Iosefei. El se înțelese cu baronul, ce să facă în acêstă trêbă, și în urmă hotărîră a aduce cauza înaintea tribunalului civil arătând ura neînvinsă ca motiv de desfacerea căsătoriei. Adevêrat că, după împrejurările lor confessionale nici una din părțile impincinate nu putea nãdăjdui a afla mângăere în o căsătorie nouă; însă Iosefei, deși ea privia cu spaimă în viitorul plin de amărăciune, nici o altă sörte nu-i părea atât de grea, ca să nu o afle mai ușor de suferit, decât

dorit, introducând în instituturile noastre pedagogice și instrucțiunea în meserii. Introducerea acesta n'ar fi împreună cu multe spese: căci prin o remunerațiune potrivită (vr'o 200 fl.) s'ar pute câștiga câte un măiestru instructor, care în cicluri de 3 ani, să instrueze pe fitorii învățători în meseria sa.

Pe de altă parte este cunoscută influența cea mare, ce exercită mama asupra creșterii copiilor. În cultivarea secului femeesc până acum la noi s'a făcut puțin. Trebuie dar să n'grijim pe viitor și în această privință. Spre a dobândi un rezultat favorabil avem trebuință de învățătoresc. Statul îngrijesc cu deosebire de instituturile pentru învățătoresc. Să facem și noi asemenea. Deci propune ca sinodul să decidă:

1. în instituturile noastre pedagogice să se introducă instruirea practică în meserii;

2. să se înființeze în arhidieceasă un institut pedagogic pentru învățătoresc; cu studiarea obiectului propunerii și a căilor, cum să se pună în lucrare, să se însărcineze consistoriul arhidieceșan, care să așternă sinodului următoriu un proiect motivat în această materie.

Propunerile se transpun comisiunei școlare.

Dep. R. Patița, considerând că, legea statului pentru instrucțiunea poporului conține multe pretensiuni îngreunătoare pentru școlile confesionale; considerând, că școlile noastre nu preste tot locul corespund cerințelor; propune: a se așeza 4 inspectori cercuali școlari, — în Cluj, Brașov, Alba-Iulia, Sibiu. Acești inspectori să viziteze regulat școlile din cercul lor și să raporteze în detaliu consistoriului arhidieceșan. Pentru acoperirea cheltuielilor să se avizeze suma de 1200 fi. din vre-un fond arhidieceșan. — (Se transpune comisiunei școlare).

Înainte de a trece la ordinea zilei presidiul, cu privire la interpelațiunea dep. Străvoiu, aduce la cunoștință că, ministrul cultelor și al instrucțiunii publice prin o hârtie, primită ieri (în ziua interpelării) a revocat ordinațiunea sa, despre serbarea zilei de S. Ștefan, regele Ungariei. — (Se ia spre știință).

Urmază la ordine continuarea în raportul comisiunei generale.

Raportorul acestei comisiuni dep. Parteni Cosma raportază asupra reintregirii posturilor devenite vacante în consistoriu prin repausarea asesorilor I. Candrea (onorariu în senatul școlar), P. Bădilă (ordinar, salariat în sen. bisericesc) și Dr. I. Meșotă (onorariu în sen. școlar). În acest obiect s'au ivit în sinul comisiunei 2 păreri

și adecă una, care cere: să se întregescă locurile vacante prin asessori onorari, iar salariul asesorului ordinar bisericesc să se dea unui referent în senatul episcopesc; cealaltă cere: să se întregescă locul devenit vacant în senatul bisericesc prin alegerea unui asesor ordinar, salariat, dar acesta să se însărcineze cu referada senatului episcopesc.

Raportorul Cosma susține propunerea primă, din motiv că, trebuie să avem mare grijă de averea noastră bisericescă, și că puterile de ați din senatul episcopesc n'ar fi de ajuns pentru a îngriji de toate agendele, a controla și manipula averea din întreaga arhidieceasă, după cum se intenționează și prin noul regulament al afacerilor interne ale consistoriului, ce se va pertracta în această sesiune.

Dep. Brote motivează și susține propunerea a doua. Și dânsul e de acord cu antevorbitorul în privința multelor agende, ce are de împlinit senatul episcopesc; crede însă, că nu se poate face abatere dela dispozițiile existente, căci salariul asesorului ord. bisericesc este asigurat dela stat pentru scopuri bisericesti, pentru senatul bisericesc. Dacă s'ar alege un asesor nou în senatul episcopesc, s'ar strica proporțiunea statorită de până acum între senate. De altcum dela un referent episcopesc dânsul nu pretinde ca să fie un om, ce se pricepe în mari operațiuni de bance, ci numai să fie diligent și să pricepă starea lucrurilor economice din arhidieceasă.

Dep. Dr. Răuciu spriginesc propunerea lui Cosma, căci în actul în care s'au asigurat salariile pentru asessorii consistoriali, nu ar sta espres, ca să fie numai pentru asessori bisericesti. Dacă s'ar alege și acum un asesor ordinar preot, care să aibă referada episcopescă, atunci sinodul ar decreta că, pentru vecii vecilor esactoratul și manipularea averei să fie în mâinile preoților.

Dep. Dr. Hodoș, primește partea întâia a propunerii lui Brote; în ce privește însă partea a doua, dânsul susține a fi în competența presidiului consistoriului, de a împărți referada între asessori.

Dep. V. Roman apărând părerea lui Cosma susține că, trebile economice ale arhidieceșei s'ar fi neglijat mult, și impută această consistoriului și anumit senatului episcopesc.

Dep. Dr. Barcianu spriginesc propunerea lui Brote, și arată că imputările ce se fac consistoriului, nu ar fi drepte, de ore-ce consistoriul plenar n'a putut satisface pretensiunilor sinodului trecut, din cauză că a fost

convocat numai de trei ori în decursul anului, iar senatul episcopesc n'a cunoscut dispozițiunile sinodului fiindcă protocolul sinodului s'a tipărit și espedițiile s'au făcut abia numai cu 14 zile înainte sesiunei prezente.

Dep. I. Hanea părătesc propunerea a se alege un asesor ordinar salariat în senatul bisericesc, căci deși în actul amintit de Răuciu nu ar sta espres cuvântul „preotesc“, totuși practica de mai înainte arată, că trebuie subînțeles.

Împărțirea asesorului bisericesc la referada episcopescă după părerea sa ar sta în contradicere cu § 114 stat. org.; pentru aceea dânsul crede că pelângă îndeplinirea postului vacant de asesor ord. în senatul bisericesc s'ar pute alege unul sau și mai mulți membri cunosători în materie, în senatul episcopesc. Remunerarea acestora s'ar pute face ușor din ore-cari procente, din averile bisericesti, ce ar sta sub autoritatea esactoratului arhidieceșan.

Pentru propunerea lui Cosma mai vorbesc E. Măcelariu, pentru a lui Hodoș, I. cav. de Pușcariu. În urmă Brote și retrage propunerea și după unele deslușiri date de presidiu în înțelesul propunerii lui Cosma, se pun propunerile la vot. Se primesc cu majoritate propunerea lui Hodoș.

În urma acestora presidiul anunță punerea alegerii la ordinea zilei pe ziua următoare. (Va urma).

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

(Scolastic). Bran, în 27 Aprilie 1878.

Raport general

despre materia pertractată în ședințele lunare a conferinței învățătorilor brăneni dela înființarea ei din 4 Novembre 1870 până în timpul prezent.

1. Convocarea învățătorilor și cuvântare ocazională de consolidare a corpului învățătoresc brănen constatător din 13 învățători; de Theodor Popu.
2. Tema: „cu ce și cum trebuie învățătorul să ocupe pe elevul nou venit, după ce l'a primit în școlă, până la imaraarea cărții spre cetire?“ lucrată teoretic pe scurt de N. Reit, M. Nedelu, și A. Runceanu.
3. Statutul conferinței, aprobat provisoriu de scaunul protopopesc cu dto 13 December Nro. 199 ex 1870, apoi aprobat și întărit definitiv de Prea Venerabilul Consistoriu Arhidieceșan gr. or. din Sibiu cu dto 15 Maiu Nr. 144 scol. — 1871, în conțelegere cu toți învățătorii compus de Th. Popu.
4. Tema: cu ce și cum trebuie să ocupe învățătorul pe școlarii dela prima intrare în

școlă până la imaraarea cărții și introducere în cetire?“ — după o prevorbire despre stărpirea moravurilor rele și înrădăcinarea celor bune, s'au elaborat „Conversațiunea liberă“ ca învățământ intuitiv în un mod practic pe larg împărțită în 2 săptămâni, optspredece zile și 52 lecțiuni de Th. Popu.

5. „Scriptologia“ — împărțită în 6 săptămâni, 36 zile și 108 lecțiuni elaborată de Th. Popu.

6. Introducerea în cetire regulată, lucrată pe scurt de N. Reit, apoi pe larg de Th. Popu.

7. „Legi scolastice disciplinare compuse de Th. Popu.“

8. Geografia elementară, ca conversațiune liberă, învățământ intuitiv pentru clasa II, împărțită în 33 lecțiuni purcedând din școlă și casa părintească în curte, în grădina, în comună, în câmp, etc. tractând despre deluri, munți, văi, părae, riuri, cerc, comitat, ținut și țară; apoi îndreptare la unele bucăți tratate ca istorie din cartea de cetire de Z. Boiu, elaborată de Th. Popu.

9. Istoria naturală ca conversațiune liberă-învățământ intuitiv pentru clasa II elementară cu animalele și ființele cunoscute în cercul mai de aproape, împărțită în 50 de lecțiuni, elaborată de Th. Popu.

10. Fizica elementară, ca conversațiune liberă-învățământ intuitiv pentru clasa II, împărțită în 40 de lecțiuni, compusă de Th. Popu.

11. Stilistica în școlă poporală pentru clasa a II, III, și IV, împărțită în 50 lecțiuni compusă de Th. Popu.

12. Catehismul în școlile populare gr. or. compus de Th. Popu.

13. Sentințe biblice referitoare la cele 7 păcate de mărte, alese și culese din sf. scriptură de Th. Popu.

14. Drepturile și datorițele civile în școlile populare normale și capitale întretinute cu statutul organic și compuse de Th. Popu.

15. Doue poezii, una de bineventare, una de mulțămire, pentru declamări la ținerea balurilor învățătoresci ținute în favoarea fondului conferinței compuse de Th. Popu.

16. Modificarea statutelor conferinței apoi necesitatea de conferințe, reuniuni și a unui congres învățătoresc român de Th. Popu.

17. Necesitatea unui singur director școlar general în Bran de Th. Popu.

18. Observări la planul de învățământ de Th. Popu.

19. Observări la legea pentru pensionarea învățătorilor de Th. Popu.

20. Gimnastica în școlă poporală de N. Reit.

21. Limba maternă și Pomăritul explimate după manualele recomandate de autoritățile scolastice; apoi

22. Computul de rost și în scris după Lurtz tradus de Th. Popu.

tractarea, de care avu parte în casa lui Faldner, ér' baronul, deși de multe ori, când se simțea singur avea mustrări de cuget, și căuta uitare în afacerile sale și mângăiere în gândul că, nimeni nu a aflat despre rușinea sa că din o cerșitoare de caracter îndoielnic el ar fi făcut, o doamnă de Faldner.

XXXIV.

Vr'o câteva săptămâni după această întâmplare Fröben mergea din când în când sara pe podul de preste Rhen din Mainz, unde se retrăsese pentru a rămânea totuși în apropierea Iosefei. El se gândia la ciudata înlanțuire a sorții, și la diferitele căi și mijloce, cari pre el și pre iubita femeie i-ar pute încă face fericiti; deodată veșu venind preste pod o trăsură de călătorie, a cărei construcțiune șodă în felul ei atrase încă din depărtare luarea aminte a tinerului.

În curând însă ochiul lui se aținti la servitorul, care ședea pe capră; această față pârilită de soro și veselă, care se uita cu curiositate în giur, i părea tot așa de cunoscută ca și fețele vii ale îmbrăcămintei sale. Apro-

piindu-se trăsura care pe pod trebuia să se misce numai în paș și servitorul veșu pe tinerul domn; și strigă „San Iago di Campostella! Iată'l însuși în persoană!“ Deschise apoi repede giamul ce'l despărția de lăuntrul trăsorei, și vorbea cu stăruință în tr'ensul. Îndată un giam de la lăturea ei fu slobozit în jos, și din ferăstră eși fața cunoscută a lui Don Pedro di San Montanjo Liger. Trăsura se opri; tinerul alergă plin de bucurie pentru a deschide ușa trăsorei, și bătrânul domn i sări în brațe. „Unde este ea, unde o țineti, pre ficia Laurei mele? O, pentru numele lui D-șeu, spune-mi este ea aici? Spune, domnule! Unde e?“

Tinerul de surprindere; nu putea vorbi la moment; mergând apoi preste pod mai departe i spuse că, ea se află în apropierea acestei cetăți și că mâne'l va duce la dânsa.

Lacrimi de bucurie se vedeau în ochii Spaniolului. „Cât de mult am să-ți mulțămesc pentru scirile, ce mi-ai împărțit!“ dise el. „Îndată ce primii concediu, ni-am pus cu Diego în trăsura și dela W. până aici am

venit într'una, făcând șase mile pe fie care zi; căci nu mă mai puteam astâmpăra. Și trăiesce ea fericită? Sămână cu mama ei? Și ce spune ea de Laura Tortosi?“ Fröben făgădui a-i răspunde la toate întrebările îndată ce vor fi la quartir. După ce Spaniolul odihni puțin și-și schimbăse hainele de drum, el porunci să aducă Xeres, puse vin în pahare; Diego le servi cigări ca odinioră, și pe când Don Pedro ședea comod pe sofă, tinerul și începui istorisirea. Cu interes din ce în ce mai viu l'asculta Spaniolul; spre mare necaz al lui Diego el lăsă să i se stingă cigara, ce nu i se întemplase în decurs de două-deci de ani, și când tinerul ajunse la acea scenă revoltătoare întră Faldner și soția sa nefericită, atunci el nu se mai putu stăpâni; bătrânul see sânge de miadă-și clocotea: și trase pălăria pe ochi și învăli brațul seu stâng în mantauă și cu ochi scânteitori striga: „Dă-mi sabia mea cea lungă, Diego! Pre ticălosul acela' omor, pe legea mea de creștin bun și pe onorul meu de nobil spaniol! L' străpung, chiar să aibă un crucific pe piept, l'ucid, fără

absoluțiune și neimpărțait cu taine l' trimit în iad, așa fac, da! Adă-mi sabia, Diego!“

Fröben însă trase pre bătrânul tremurător și slăbit de mânie lângă sine; se încercă a'l capacita că, toate aceste nu sânt de lipsă; căci Iosefa ar fi chiar pe atunci scosă de sub puterea acelu om brutal și că trăiesce despărțită de dânsul. Spre a'l mulcomi și mai mult, el scose acel chip și l' desfăcu privirilor uimite ale lui Don Pedro. „O, este ea“, strigă el uitând îndată de toate, „sermana, nenorocita mea Laura!“ Plângând îmbrățișă pre tinerul om, l' numia fiu iubit al seu și i mulțămia cu glasul înecat în lacrimi pentru toate, ce el făcuse pentru nenorocita mamă și pentru sirmana ei fiică.

În dimineața următoare plecă cu Fröben dimpreună la moșia contesei. Era o priveliște ce trebuia să Te înduioșeze, vedând pre bătrânul Spaniol cum ținea „îmbrățișat gingașul trup al Iosefei, cum căuta cu luare aminte la trăsăturile ei, cum trăsăturile sale severe se muia din ce în ce, cum în urmă o săruta plin de înduioșare pe

23. Registrul cuprinzător de materia protocolului A.

B. Fondul Conferinței.

24. Fondul conferinței învățătorilor brăneni, menit pentru scolarii seraci din Bran, deși nu există nici există chiar un singur izvor de venit, ci numai prin darea balurilor și depunerea capitalului spre fructificare au fost unicul mijloc de înființare creșterea și înmulțire până în prezent; totuși acest fond înființat în 14 Ianuarie 1871 constă astăzi din frumusețea sumă de 628 fl. 70 cr.

C. Biblioteca Conferinței

25. Biblioteca conferinței constă astăzi din 126 cărți și pentru cetire dară cu deosebire manuale de școală pentru scolarii seraci.

S'a procurat Protocolul conferinței de sub litera A. cu prețul de 5 fl. 20 cr.

26. Protocolul ședințelor conferinței de sub litera B. cu preț de 3 fl. 30 cr. apoi alte 4 protocoale de Inventariu, fond, bibliotecă și ședință toate în preț de 18 fl. 40 cr.

D. Mobile:

Pentru diferite trebuințe referitoare la fondul și biblioteca conferinței s'a procurat diferite mobile mici și mari, dintre cari cele mai însemnate sunt:

1. Lada conferinței cu 3 chei pentru păstrarea obligațiilor, a hârtiilor de preț și altor documente, cumpărate cu 10 fl. v. a.
2. Un castan pentru arhiv și bibliotecă conferinței cumpărat cu 6 fl.
3. Sigilul conferinței cu emblema anghirei care reprezintă credința, dragostea și nădejdea, cu inscrierea: „Sigilul conferinței învățătorilor brăneni în 14 Ianuarie 1871“ cumpărat cu 6 fl.
4. Lampe, hârtie tricoloră rom. transparent etc. etc. în preț de 20 fl.

E. Propuneri:

S'au făcut diferite propuneri și s'au adus concluse referitoare:

- a) la materia de pertractat în conferință;
- b) la fondul conferinței;
- c) la biblioteca conferinței;
- d) la societăți, conferințe, reuniuni învățătoresci;
- e) considerațiuni la abcdarele dd. Z. Boiu și I. Popescu; la lectura de Z. Boiu, Computul de I. Popescu, Limba maternă, de Dr. II. Pușcariu, Limba germană de S. Popoviciu Barcian, Sistemul metric de Petri, măsurile metriche de St Pop;
- f) la alegerea unui patron al conferinței;
- g) la primumerațiune la ȋiuară și foi pedagogice;
- h) la înauzurarea conferinței;
- i) la procurarea de stindard și dobă;
- l) la meliorarea sôrtelui învățătorilor și pensionarea lor etc. etc.

F.

Cu referință la materia desbătută în conferința din 1870 până astăzi precum și la alte cesțiuni pedagogice, a se vedea „Telegraful Român“ numerii 41, 51, 52, din

ochi și pe gură. „Da Tu ești fiica Laurei!“ ȋieea el. „Tatăl Tău nu-ȋi a dat decât pèrul său bălan: d'or acestia sunt ochii ei cei drăgălași, această este gura ei, aceste sunt frumusețea trăsuri—ale celor de Tortosi! Fii Tu fiica mea, scumpa mea copilă! Eu n'am rudeni și sunt bogat; prin înrudire prin inima mea și prin o supèrare amară de două-deci de ani Tu aparȋii-mie mai mult decât ori cui pe lume!“ Ochiul ei, cari preste umerii lui se opriră la Fröben, păreau a nu întâri această din urmă afirmare a bătrânului Spaniol; totuși ea-i sărută cu frăgețime mâinile și'l numia unchiul; ba al doilea părinte al ei.

Bucuria revederii însă ȋinù nu-mai vr'o câte-va ȋile. Don Pedro declară cu hotărèire că, afacerile sale 'l chemă cu întèțire în Portugalia, si totdeodată nu înțelega, ce ar putè reȋinè pre Iosefa, să i urmeze; vederile lui despre articolul bisericeii sale erau prea severe, ca să-i fie venit în gând că Fröben ar putè cere pre Iosefa, pre soȋia despărȋită a altuia, de soȋia sa. Nu ne este cunoscut, ce ve-

1871; numerii 6, 20, 22, și, 32 din 1872; numerii 2, 26, 74, 75, 88, și 89 din 1873; numerii 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 18, 103 și 48, 49, 50, 51, 52, 93, 94, 104 din 1874; numerii 9, 10, 19, 20, 83 din 1875; numerii 23, 61 din 1876; numerii 56, 77, 89 din 1877.

b) „Gazeta Transilvaniei“, numărul 22 din 1871; numărul 31 din 1872; și numerii 19, 20, 21, 22 și 23 din 1877.

c) „Scôla Română“ unii numeri din 1876 și alȋii din 1877 etc.

Acesta și atâta este rezultatul conferinței învățătorilor brăneni dela înființarea ei până astăzi. Astăzi toate afacerile conferinței în totă privința se afla în cea mai bună ordine, prin urmare greutățile sunt învinse.

Corpul învățătorilor brăneni.

Theodor Popu, George Cepos,
președ. confer. notar. confer.

Din Macedonia.

Estragem dintr'o epistolă publicată în „Românul“ următoarele:

În durata de patru luni a esiliului meu la Ianina, mi s'a presintat ocasiunea de a lua informațiuni esacte și amănunte în privința satelor și orașelor românesci, situate pe ambele coste ale șirei muntelui Pind, cu începere apropiate de la muntele Gramos, — care este unul din vèrfurile Pindului și care tormeză, după condițiunile păcii turco-ruse, așa precum au fost publicate și în ȋiariul „Românul“ din 27 Februarie a. c., otarele de la Sud ale Bulgariei, constituită în principat autonom, — și până la confinierele Greciei. La Ianina, am putut cunoșce și constata atât pozițiunea geografică cu populațiunea și numărul acestor comune românesci, precum și importanța și însemnătatea lor sub mai multe puncte de vedere.

D-nii consuli ai Franciei și Austro-Ungariei de la Ianina, cu care am avut mai intime relațiuni în intervalul esiliului meu, mi-au cerut un fel de statistică asupra Românilor aflați în vilaietul Epiro-Thesaliei, ceia ce am și făcut cu plăcere, și cred că le vor fi utilizat în raporturile lor anuale către guvernele respective.

Doriam ca notele ce luasem în această privință se le fac cunoscute publicului român d'a stânga Dunării, publicându-le în stimabilul și așa de mult răspânditul ȋiari „Românul.“ Dar, vèdènd că n'au fost publicate într'ensul scrisorile ce-i adresasem din Bitolia și din Ianina prin d-nii Riarén și Costinescu, și temèndu-me ca și notele în cesțiune se nu aibă aceiași sôrte ca corespondințele mele din sus numitele două orașe, n'am îndrăsnit a face această îndată ce am sosit aici de la Ianina (la 22 Martie 1877). Iar după puțin, când hotărèsem să me mai adresez la onor. redacțiune a „Românului“, ca s'o rog se binevoiescă a publica atât notele ce gătisem asupra Românilor de la Pind și Aspropotam, precum și cuprinsul unei întrevorbiri cam confidențiale, ce am avut cu Husni-pașa, valiul (governatorele general) d'atunci la Ianina, întèmplându-se ru-

peea relațiilor și declararea resbelului cu Turcia, a trebuit se renunț cu desèvèrsire la ori-ce scriere d'asemenea natură și se fu fôrte rezervat în corespondințele mele, pentru că, în calitatea mea de supus și institutore român, eram bănuit în ochii Turcilor, și numai un mic pretest sau o intrigă era destul ca să me facă se fiu dat în judecata consiliului de resbel, căci era aplicată și aici starea de asediu.

Acastă rezervă și temere 'mi erau impuse d'o logică fôrte sănètosă; pentru că, pentru nenorocirea mea ș'a familiei mele, au fost justificate prin evenimentele a căror victimă am fost. În adevèr, cu totă rezerva și abȋinerea mea de la ori-ce vorbă, scriere sau faptă, care să pôtă fi caracterizată ca vătèmatóre și contrariă linisei publice sau calificată de servijiun politic sau strategic, etc., numai două numere ale ȋiariului „Românul“, care au fost prinse d'un amplotat al poștei turcesci, au fost destul ca să determine pe autoritatea turcescă, ca se me ridice d'aici, împreună cu confratele meu d. Tului Tacit, să ne ȋie în Castoria trei ȋile la pușcăriă, d'acolo să ne pornescă la Bitolia sub paȋă poliȋienescă și p'un timp când, espusi la acel frig, am fi înghețat (de la 6 până la 20 Decembrie 1877); și, după ce am fost ȋinuți nouè ȋile în pușcăriă de la Bitolia, ne-au pornit de acolo, tot sub paȋă poliȋienescă, la Salonie, unde era să ne judece după legea militară; dar, grație intervenirei d lor consuli ai Italiei și Engliterii, am fost lăsați la han sub cautiune, și abia, dup'o deținere de aproape două luni la Salonie, ni s'a dat permisuniunea, în urma încheiării armistiȋiului, ca, ièrăși sub chizășie să ne întôrceam aici, unde am și redeschis îndată scôla noastră românescă.

Am creȋut necesară această espunere de motive spre a arèta că'mi era preste-putință a scrie, și cu atât mai mult a publica prin ȋiare, ceia ce era și este d'o neapèrată necesitate, ca se cunoscă toȋi Români din România liberă starea actuală a Românilor din Macedonia și din Epiro-Thesalia, și măsurile ce trebuie luate, ca se putem împedeca și înlătura pericolul desnaționalisării, care amenință numeroșele colonie române conduse aici de împèratul Auralian, desnaționalizare, care este ținta principală și unicul scop al scôlelor grecesci și al bisericeii fanariote din satele și orașele românesci de pe aici. Căci, fiind fôrte restrins numărul de șapte scôle existinți românesci în mijlocul a sute de sate și orașe românesci din Macedonia și Epiro-Thesalia, și acestea fiind mai tôte primare, nu numai concurență nu pot face numeroșele lor și favorisatelor scôle grecesci de instrucțiune primară și secundară, ci ele nu pot satisfacere nici necesitatea sau dorința populațiunii române a orașului sau satului în care funcționeză; pentru că o parte din elevii acestor scôle românesci, vrènd, după terminarea cursului învățământului primar din scôla română, se ușueze studiile lor în scôle de învățământ secundar (gimnasiu sau liceu), sunt constrinși să mèrgă la scôla elenă, pentru motivul că aici și în tot ținutul Turciei

care nu potè fi decât numai prietini? Să se lipsescă el, din pricina mea, de bucuria înaltă a plăcerilor casnice, de fericirea a vedè adunați în giurul lui copiii și nepoȋii sei? Nu, el më pierduse odată mai înainte, chiar și timpul și de astă dată-i va îmblânzi durerea; el va uita pre o ființă nefericită, care în veci se va gândi la el, 'l va iubi, se va ruga pentru el.

Astfel părea că, cuvintele profetice ale Iosefei: „Pentru totdeuna!“ se vor împlini. Don Pedro părăsi cu noua sa rudenie moșia contesei, pentru a se imbarca în Holanda pentru Portugalia. Fröben, pre care potè numai gândul de a urma în curènd Iosefei în Portugalia și a fi acolo prietinel ei 'l mai ȋinè în vigore, însoȋi pre iubita în călètoria prin Germania și Holanda; și decâte ori ea'l ruga, a nu amări prin însoȋire mai îndelungată și mai tare ȋilele de despărȋire, el răspundea cu lacrimile în ochi: „Numai pân'la mare și apoi adio pentru totdeuna!“ (Va urma).

nu există nici un institut românesc de instrucțiune secundară.

Lipsa această am semnato încă de la 1868 și 1869, când, propunènd înființarea unui gimnasiu sau liceu românesc în Bitolia (Manastir), capitala Macedoniei, am arètat avantajele lui și marele folos ce era să fie pentru cauza românilor în părțile acestea. Tot pentru înființarea unui gimnasiu românesc în Bitolia stăruiam și prin menționata mea serisóre către ȋiariul „Românul“ cu data de 18 Octobrie 1876, și care n'a fost publicată, și ceream să se ia măsuri chiar d'atunci, ca banii (20.000 de galbeni), lăsați pentru acest scop prin testament de către repausatul D. Musicu, român născut în Bitolia și decedat în București la an. 1869, să se reguleze și să se întrebuițeze pentru înființarea unui gimnasiu românesc în țara lui natală, conform generoșei sale voințe naționale; iar să nu se lase a fi deturnați și întrebuițați pentru școle grecesci, precum se așteptă și lucrèză partida fanariotă din Bitolia.

Dar acum, găsindumè în fața deslegării cesțiunei orientale și în ajutorul regulării sôrtei și viitorului poporèlor creștine din peninsula balcanică, ori ce altă cesțiune sau considerațiune trebuie să facă loc cesțiunei de cèpetenie și celei mai grave: adecă ce vor deveni, cum vor fi constituiți ca popor, Români aflați în noua ȋisă Bulgaria, sau în ȋisele provincii elene? Fi-vor ei recunoscuți ca un popor distinct, care să se pôtă bucura d'acelși privilegii și de ecelși libertăți administrative, dacă nu politice ca și Bulgariei și Greciei, sau vor fi nebăgați în samă și nesocotiți, și prin urmare condamnați a fi contopiți, unii cu Bulgariei, èr alȋii cu Greciei?! Iată cesțiunea cea mai mare și cea mai gravă, ce fie care Român în parte și cu toȋii împreună trebuie să-și pună, și să lucreze cu toȋii cu străduință și cu patriotism, ca să o deslege în conformitate cu dreptatea și în proporțiune cu necalculabilele sacrificii, ce a făcut națiunea română cu atâta generositate și fără pârținire, pentru liberarea creștinilor din peninsula balcanică, între care figurèză și mulți Români, care au și dènsii același drept, dacă nu și mai mare, precum au Bulgariei și Greciei, ca să profite de avantajele ce decurg din sacrificiile națiunii și bravei oștiri române, pentru creștinii din Turcia.

Astă-ȋi este în joc existența Românilor din ținutul Turciei ca popor distinct, ca o națiune. Astă ȋi Areopagul european și va da ultima și definitivă sa sentință în privința presintelui și viitorului poporèlor creștine din peninsula balcanică, care în ochii diplomației nu sunt, pentru nefericirea noastră și a națiunii române întregi, decât Bulgariei și Greciei!! De Români din nefericire, nu este nici decum vorbă, nu numai în diplomație, ci nici măcar în presa Europei! Se vorbește mereu și se ocupă neîncetat guvernele și ȋiarele Europei de Bulgarii din Macedonia (unde nu sunt Grecii afară de pe ȋèrmurile mării Egee) și de Grecii din Epiro-Thesalia, și nu se vorbește nici decum de români, care sunt sufletul comerțiului, arȋilor și industriei locale în Macedonia și Epiro-Thesalia.

Nu putem cunoșce lucrările sau demersurile, ce guvernul României potè să fi făcut pe lângă cabinetele marilor puteri, chemate a regula și a stabili noua stare de lucruri în peninsula balcanică, după terminarea resbelului ruso-româno-turc. Dar ceia ce se potè constata cu mare mâhnire pentru noi Români de aici, este că nu numai ȋiarele Europei n'au vorbit nimic n'au scris nici o iotă pentru Români din Macedonia și din Epiro-Thesalia, ci nici chiar ȋiarele române, cel puțin cele din București, n'au amintit nici decum despre acești nenorociți Români; nici în sinul reprezentațiunei naționale care lucrèză de atâta timp la București, n'a fost nici odată vorbă de Români de a stânga Dunărei; nici o interpelare cel puțin în privința lor n'am vèȋut să se fi făcut în Cameră sau în Senat, ale căror lucrări și debateri le cetesc cu mare băgare de samă în „Românul.“

Români din Macedonia și din Epiro-Thesalia, las la o parte pe cei din Albania nu sunt mai puȋini la număr decât Grecii; este mai mic numărul satelor și orașelor românesci, dar nu este așa și cu numărul

poporațiilor; și acesta provine din cauză că satele sau orașele românești au o populație cu mult mai numeroasă, de cât satele grecești sau bulgărești. Ca probă putem cita pentru Macedonia între altele, orașul Crușova, care are peste trei mii de case, din care numai vreo trei sute sunt bulgărești, iar restul sunt toate românești. Ei bine, ca să găsim în Macedonia o populație ca aceea a orașului românesc Crușova, trebuie să stringem la un loc cincideci de sate bulgărești din câmpia Bitoliei și a Florinei; căci aceste sate bulgărești, mai toate moșii de ale Turcilor, n'au decât de la 30 până la 40 de case fie care sat; și prin urmare sub punctul de vedere numeric, un orașel românesc, Crușova e-cuivalează cu o plasă de 50 de sate bulgărești. Dacă mă mărginesc numai la Crușova lăsând orașele ca Magarova, Tërnova, Mulo-viște, Gobiște, Nevësta, Vlaho Clisura etc., din care cel mai mic are 400—500 case, cauza este că scopul acestei scrisori nu este ca să fac dintr-o statistică a populației române din Macedonia, ci să arăt și să constat că Românii merită a fi luați în considerare la deslegarea chestiunii orientale, și a li se face dreptate.

Tot aceiași observație s'ar pute face și pentru Românii din Epiro-Thesalia; căci și acolo satele sau orașele românești, cu toate că sunt mai puține la număr, dar sunt mult mai mari și mai importante după populația lor. Ca să nu vorbesc de cât de două, de San-Marina și de Minciu (Mezzova), situate ambele pe șirul muntelui Pind, ele dovedesc iarăși că un orașel românesc are o mai numeroasă populație, de cât o plasă sau un plaiu compus de sate grecești. Spre exemplu San Marina are 1,500 de case, toate locuite de Români, pe cât timp plasa (nahie) de Vengea din districtul Grebene, cuprinde 24 de sate grecești (Români renegați), care toate au peste 600 de case, care va să zică o populație mai mică decât jumătatea San-Marinei. De la San-Marina, sau mai bine de la muntele Gramos și până în Grecia, tot șirul muntelui Pind este locuit numai de Români, împărțiți în vreo șapte-zeci de sate, și orașele curat românești. Pe lângă acestea mai în toate satele și orașele grecești sau bulgărești se află un număr de care de Români, și acestia sunt fruntașii comercianților, banchierilor etc.

Românii în Macedonia, în Epiro-Thesalia și în Albania, formeză burgesia populației creștine. În adevăr, dacă veți în ori ce oraș al Macedoniei, al Epiro-Thesaliei și al Albaniei un comerciant mare, un banchier, un artist, un meseriaș, un medic, un profesor, un avocat, etc., acesta este un Român. Chiar deputații creștini ai Macedoniei și ai Epiro-Thesaliei în parlamentul Otoman din Constantinople, sunt Români. D. Ceanaca, Român din Minciu (Mezzova), este deputatul Epiro-Thesaliei; și d. Papazoglu, Român din Crușova, este deputatul Macedoniei, precum și deputatul din Serres, d. Mihai Nicolau, este român Moscopolen. Chiar unul din cei mai ageri deputați ai Constantinoplei, d. Vasilache Serachioti, care la întâia sesiune a acestui nou parlament silise prin interpelările și liberalele sale discursuri, pe Președintele musulman al Camerei să-i impună tăcere, dîcîndu i s u z (taci), este tot Român de la Serac, însă născut și crescut la Minciu.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Duminecă în 30 Aprilie), mai mulți deputați sinodali au depus pe mormântul neuitabilului Archiepiscop și Metropolit, al Marelui Andrei, o cunună foarte frumoasă și buchete de flori. Spre sfîrșitul acesta respectivii membri au plecat dela Sibiu în acea zi după 6 ore dimineața, în trăsuri, au asistat în biserică cea mare a Rîșinariilor la S-ta Liturghia, după care imediat s'a sêvêrșit actul depunerii.

* (Procesul Miletici) s'a început a se pertracta în a III instanță, la curtea de casație. După pertractare

de 3 zile în 9 l. c. s'a întărit hotărîrea instanțelor inferioare și de tribunalul suprem. Președintele senatului corecțional Bonis a anunțat următoarea decizie: „În procesul de înaltă trădare Miletici, se întărește hotărîrea tablei regesci din motivele indicate în deciziunea ce se va estrada în scris.“

* (Mulțămită publică). Reverendisimul Domn protosincol și profesor Dr. Ilarion Pușcariu a dăruit pentru creșterea fondului școlărilor săraci din Bran 4 exemplare din interesantul seu op „Isagogia“ în preț de 6 fl. v. a. pentru care bine facere subscrierul corp aduce reverendisimului Domn donator profundă mulțămită.

Bran în 27 Aprilie 1878.

Corpul învățătoresc brănen.
Theodor Popu. George Ceposu.
președ. confer. notariu confer.

* (Rațiociniu public). Cu începutul anului 1877 fondul conferinței învățătorilor brăneni merit pentru școlarii săraci din Bran au fost 571 fl. 70 cr. acest capital au produs din 1 Ianuarie până în 30 Decembre adevă pe anul 1877 întreg 68 fl. 64 cr. interese. Adaogînduse interesele la capital, rezultă un capital general de 640 fl. 34 cr., din acest capital substrăgînduse spesele de 11 fl. 64 cr. rămîne un capital curat de 628 fl. 70 cr. adevă: șese sute douăzeci și opt floreni și șaptezeci cruceri. Acest capital se află sub administrarea alor 3 casari ai conferinței cu obligațiuni dat spre fructificare pro anu 1878 întreg.

Conform concluderilor conferinței din 9 Faur a. c. acest fond cu finea anului 1878 are să iase încetul cu încetul dela casarii conferinței; cu începutul anului 1879 se va începe transpunerea lui la Institutul de credit și economii „Albina“ în Sibiu spre deplină asigurare a acestui fond.

Din ședința conferinței învățătorilor brăneni ținută în 20 Aprilie 1878.

Bran în 27 Aprilie 1878.

Corpul învățătoresc brănen.
Theodor Popu. George Ceposu.
președ. confer. notariu confer.

* (Pesta bovină în Șelimbör) s'a sporit în zilele din urmă. Până Sâmbătă sara au fost intrat în 14 curți bóla; au murit 4 vite și sau infectat 9. Peste tot au fost 31 vite bolnave, dintre acestea 10 au început a se însănătoșa. Duminecă sara au fost bolnave 37 vite dintre acestea 10 au început a se însănătoșa. —

* (Un prizonier român). Ni se asigură, că zilele acestea a sosit în urbea noastră, venind dela Constantinople, via Odesa, un soldat din al 7-lea regiment de călărași, escadronul Botoșani, care căduse prizonier la Plevna în luna August. Dela Plevna a fost dus la Constantinople, unde după cum dîce el, a fost înfățișat Imperatorului celui Turcesc. Acest călăraș asigură, că a fost bine tratat în tot timpul șederei lui în Sambul și că în tot timpul acesta nu a mai vîdut alt soldat român prizonier, afară de 770 de Ruși. Călărașul nostru a fost liberat în concediu de cătră comandantul diviziei. Credem că va avea multe de istorisit în satul lui despre cele ce a vîdut și i s'a întemplat pe acolo. — Curierul Balasan.

* (Testamentul profesorului Pütz). Acest învățat, ale cărui opere didactice sînt cunoscute și traduse în cele mai multe limbi, muri de curînd la Köln, unde funcționa ca profesor. Reposatul Pütz, în testamentul seu, a lăsat cea mai mare parte a averii sale, căscigată prin publicațiunile sele didactice, de istorie și geografie, tot pentru instrucțiune. Anume el a fundat trei stipendii pentru trei studenți ai facultății de filosofie la universitatea din Bon. Aceștia vor trage 600 mărci anual, venitul unui capital de 40,000 mărci, testat de reposatul pentru acest scop. Pütz a lăsat 15,000 mărci pentru îmbogățirea bibliotecelor de universitate, cu opere istorice și geografice. Restul averii sale de 60,000 mărci, l'a lăsat tot pentru scopuri didactice.

* În anul 1848 țiganii din un oraș unguresc fură provocați să între

în ôstea ungurască. „De mers vom merge la bătae, dară și după bătae tot țigani să romînem?“ respuseră țiganii — în limba românească. Pre cum se vede pre atunci țiganii nu mai voiau să rămîna țigani — în țera noastră. Astăzi însă simțul de naționalitate se vede că s'a desvoltat și la țiganii — în altă împărăție. În Germania, unde celor dela putere nu le dă gura apă și după acesti nenorociți, țiganii dau semne de viață. În ziua de pasci c. n. țiganii din Germania au ținut ca totă lumea un congres-țigănesc la Dresda în otelul „la cerbul alb — *zum weissen Hirschen*.“ La acest „Congres“ au participat 39 familii țigănesci — bărbați, femei și copii. Ce s'a hotărît nu se scie. Se dîce că „congresul“ se va întruni tot din 3 în 3 ani. Scopul este „binele comun țigănesc.“ — Dacă țiganii se întrunesc în „Congres“, să fie puterile europene mai slabe decât dînsii?! —

* (Cea mai mică carte din lume). — Între raritățile de pe tîrîmul tipografic, va fi espusă la espozițiunea din Paris o „Divină comedie,“ atât de mică, încât pôte fi purtată de lanțul ceasornicului. Acest volum microscopic, care nu e legibil decât prin mijlocirea unei sticle măritore, e tipărit în Padua și legat în mătăsă roșie cu cheitori de argint. Acastă „Divină comedie“ paduană, e cea mai mică carte, ce a fost tipărită până acum.

* (Album interesant). Se anunță că faimosul album al lui Goete care forma cea mai prețioasă colecție de autografe cunoscute, și care dispăruse după mórtea poetului, a fost regăsit neatins în biblioteca unui amator austriac mort de curînd. Acest album compus din 1800 pagine aproape, conține preste 3500 semnături ale savanților, scriitorilor, femeilor celebre, ómenilor de Stat, ale principilor domnitori, cari toți înscrieseră o cugetare. El fusese dat lui Goete de cătră un baron de Barkana, presonagiu original, jumătate european, jumătate asiatic care fu amestecat în cea mai mare parte a intrigilor curților germane.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Criteriul naționalității.

(O încercare din psihologia poporilor.)

(Urmare.)

Care este deci criteriul naționalității? Rezolvirea se va tîmpla mai întăiu în mod negativ, apoi pozitiv.

De comun se afirmă că pentru a determina naționalitatea este de ajuns a cunoște originea (*Abstammung*). Întru adevăr că originea genealogică este puternic factor, dar nu este singur suficient, de ôre-ce în aplicarea sa practică de multe ori nu se pôte aduce la valóre.

Se afirmă că naționalitatea basează pre stat, adevă este de ajuns ca cineva să se țină de un stat ôre-care spre a i se determina naționalitatea. Dar cine consideră locuința, ubicațiunea sa ca criteriu a naționalității, o privește pre acesta ca și pre o haină, pre carea ađi o putem purta ear mîne o putem lăpêda. — Aci se consideră sau nascerea, sau locuința faptică sau că este sudit. Ci naționalitatea se susține pre lângă stat, ba chiar și după apunerea aceluia: dividerea Poloniei nu a divis națiunea; națiunea romană, și statul roman, etc. —

Mai greu este a delătura piedicele ce ni le pune încale teoria ce basează naționalitatea pre viața internă, socială a poporilor Ací obvin.

a) Ideile religioase, religiunea confesiunea. Ci limitele confesiunii nu concad cu naționalitatea, — Catolicismul, protestantismul etc. testeză acest adevăr. A susținé pre basa identității religiuari identitatea națională, testeză mărginire logică, deôrece nu

se pot deosebi două noțiuni disparate, ignoranța psihologică, fiindcă acele nu se pot reduce la cauza comună: ignoranța totală a istoriciei atât universale cât și a religiunilor. Este adevărat că unde religiunea se împrenă cu naționalitatea, devin cea mai mare putere pentru susținerea acesteia. Exemplu ne dau românii, și încă special până la unire.

Religia este fundamentul vieții sociali. Ea determină viața poporilor și indivișilor, carea după diversele forme relig. este diferită. Ci religiunile, recte confesiunile se înmulțesc, și așa dacă le am lua de fund. a naționalit. ar urma ca desbinarea relig. se aducă cu sine funcțiune națională. Cumcă desbinarea relig. este prestigiu disoluțiunii și începutul frecărilor nu este lipsă de documente. — Exemplu dei români după unire. Doi ómeni de confesiuni deosebite pot trăi în pace îndată ce ura nu este poruncă a religiunii.

b) Nutrețul, este condiționat de productivitatea pămîntului locuit, de referințele economice și comerciale etc.

c) portul național la totă intemplarea merită atențiunea celui ce se ocupă cu cunoșterea referințelor naționali. El pörtă imprimat caracterul locului. Nunumai în alegerea materiei, producerea și prepararea după climă ocupaciune, stare, pungă dar chiar și în formă și tăietură se arată ôre ce specific la singuratecele poporă. Ci dacă cândva apoi astăzi portul nu pôte servi de criteriu cu deosebire la cărturari. —

d) Asemenea nu putem privi ca criteriu suficiente, locuința, ocupațiunea, fisica și spirituala diligență, perseveranța etc. — Nu sînt de ajuns calitățile corpului, colórea, construcția, profilul feții etc. —

Ci ce? Aceste ni le va spune cercarea criteriului pozitiv. „Din direcția timpului, se cunoște tot mai învederat că masa cercetărilor, cari năsucesc a înțelege poziția omului în lume, referința aceluia cu lumea, și pre acesta în om, trebuie să-și caute punctul gravitațiunii în psihologie.“ (*Anschrift f. Ethnologie, Prospect.*) — Așa avantajul ce'l avem noi la cercarea criteriului și statorirea aceluia pentru naționalitate, zace în schimbarea terenului fisic cu cel psihic, numai cât pre noi nu ne va puté ajuta în punctul acesta psihologia individuală ci cea socială a cărei problemă este a esplica și reduce la cauzele psihice cultura societății omenesci, precum psihologia individ. are să esplice fenomenele vieții sufletesci individuali. Ca sciință o putem numi psihologia etnologică sau filosofia culturii. Întemeietorii germani i-au đis Völkerpsychologie.

Despre acesta a vorbi aci nici mi-a fost intențiunea, și acum nici pu-tința fiindu-mi și de altmintrenea timpul mîsurat și de ôre-ce naționalitatea se oferă ca o societate de ómeni, va fi de lipsă a ne căuta calea la densa prin genesa societății, Genesa societăței este începutul civilizațiunii.

Sociabilitatea este rezultatul năsuinței indivișilor de ași afla complimentul în genul și semenii lor. Acastă năsuință este contrariul solipsismului individual caracteristic pentru animale și omul naturei.

Nu așa omul civilizațiunii. La acesta căștigă precumpănire individualitatea, de ôre-ce el este capace a se acomoda celor mai varie referințe esterne până când animalul este determinat prin condițiunile naturali a organismului seu. — (Va urma.)

Bursa de Viena

din 1|13 Maiu 1878.

Argint	105 40
Galbin	5 75
Napoleon d'aur (poli)	9 75